

महाराष्ट्र शासन

महाराष्ट्र विकास सेवा वर्ग-१ व वर्ग-२ अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा, २०२५

बुधवार, दिनांक ११ जून २०२५

[वेळ : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण—१५०)

पेपर क्रमांक १

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती, नियम व अधिनियम, इत्यादी आणि
भारताचे संविधान
(पुस्तकांसह)

- सूचना.— (१) प्रश्न क्रमांक १ अनिवार्य आहे व उर्वरित कोणतेही सहा प्रश्न सोडवावे.
(२) उत्तरपत्रिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक स्वतःचे किंवा इतरांचे नांव पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
(३) उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उप प्रश्नाची उत्तरे एकत्र सोडवायची आहेत. प्रश्नातील एक उप प्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून) सोडवल्यास दुसरा दुर्लक्षित केला जाईल.
(४) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण उजव्या बाजूला नमूद केल्याप्रमाणे आहेत.

	गुण
१. सविस्तर टिपणी लिहा (कोणतेही सहा) :—	३०
(अ) राज्य निवडणूक आयोग	
(ब) भारतीय संविधानातील मूलभूत हक्क	
(क) ग्रामनिधी	
(ड) पेसा ग्रामपंचायतीचे विशेषाधिकार	
(इ) भविष्यनिर्वाह निधी	
(फ) आकस्मिक खर्च	
(ग) शास्ती आदेशाविरुद्ध अपील व पुनर्निरीक्षण.	
२. (अ) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियमातील ग्रामपंचायत सदस्यांच्या अनर्हतेबाबत सविस्तर तरतुदी स्पष्ट करा.	१०
(ब) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियमातील ग्रामपंचायत विसर्जनाबाबत शासनाचे अधिकारांचे विश्लेषण करा.	१०
३. विभागीय चौकशीअंती देण्यात येणाऱ्या शिक्षेचे प्रकार नमूद करून सादरकर्ता अधिकारी व चौकशी अधिकारी यांची कर्तव्ये विशद करा.	२०
४. महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षण अधिनियमांतर्गत मुख्य लेखापरीक्षक यांनी दिलेल्या अहवालावर करावयाची कार्यवाही संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांच्या कर्तव्यांसह नमूद करा.	२०

५. जिल्हा परिषदेतील विषय समित्या, त्यांचे अधिकार व कार्यकक्षा विशद करा. २०
६. महसुली व भांडवली जमा गांतील फरक नमूद करून जिल्हा परिषदेच्या उत्पन्नाच्या बाबींसंदर्भात सविस्तर विवेचन करा. २०
७. विधानमंडळ सभागृहे, सदस्य व समित्या यांचे अधिकार व विशेषाधिकार स्पष्ट करा. २०
८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचे अधिकार, कर्तव्ये व अधिकारांचे प्रत्यायोजनाबाबत तरतुदींचे संक्षिप्त विश्लेषण करून टिपणी जोडा. २०
९. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियममधील कलाम ४५ अंतर्गत नमूद कर्तव्ये व आस्थापना विषयक बाबींचा खर्च योग्यरितीने करण्यासाठी अर्थसंकल्प तयार करतेवेळी ग्रामपंचायत व ग्रामपंचायत अधिकारी यांनी घ्यावयाच्या दक्षतेबाबत सविस्तर टिपणी लिहा. २०